
FAITH and SCIENCE

Ukrainian Religious Magazine
101 Cambridge Road, Brookhaven, Pa., 19015
U. S. A.

117 JANUARY — FEBRUARY 1982

Передплата: Річна 8.00 дол.
 Піврічна 4.00 дол.

Передплату посылати на адресу:

Mr. John Lissijtschuk
60 Cone St.
Hartford, Conn. 06105, U.S.A.

З М І С Т

1. Мистецтво життя	1
2. Апологія християнства	2
3. Вічний Новий рік	3
4. Нове народження	5
5. Новорічні бажання	6
6. Новорічні рішення	7
7. Дружба	9
8. Національний тиждень Біблії	10
9. Вступ до Біблії (5)	12
10. Розв'язати ремінь від узуття	17
11. Ідіть за Мною	18
12. Молодість дана назавжди	22
13. Дні летять	23
14. Заснування і будова Церкви	24
15. Вірність Богові та Його справі	26
16. Бог полюбив	27
17. Спомин про одну книжечку	28
18. Дві дороги	32
19. Лікування без ліків	33
20. Ліки, запозичені у тварин	35
21. Карликова країна Сан-Маріно	35
22. Звідусіль	36
23. Нові видання	37

Мистецтво життя

Життя розумно прожити — велике мистецтво.

Білою канвою стає перед людиною визначений їй час. Залежно від того, який вона художник, такою картиною буде її життя. Фарбами їй служать думки, почуття та дії. Вона вибирає колір своїх думок, тьмянний чи ясний, слабкий чи сильний, спокійний чи дратуючий. Вибирає колір своїх почуттів, розладнаних чи гармонійних, шорстких чи тихих, кволих чи міцних. Вибирає колір своїх дій, холодних чи щирих, боязких чи відважних, малих чи великих.

Силою своєї творчої ідеї людина бачить перспективу, мріє про видіння. Вона змішує барвисті кольори серця, розуму і духа в якість ефективного життя — сміливого діяння, стійкості, терпіння, самодисципліни, праці, любові, віри, — і на канві часу, завдяки її зусиллям, мрії про ідеали стають дійсністю.

Кожна мить нашого життя є мазком нашого пензля на картині нашої діяльності.

Там є сміливий, перемагаючий мазок нашої динамічної мети. Там є світло і тіні, що чинять наше життя глибоким і сильним. Там є дрібні цятки, що карбують характер і гідність.

Мистецтвом життя є учинити життя — наше життя — шедевром.

АПОЛОГІЯ ХРИСТИЯНСТВА

Сила волі

У свобідної волі на першому місці стоїть сила волі, в якій ми перше всього і маємо потребу.

Недосить мати думки, бути обдарованим розумом. Потрібно мати також і волю, мати силу волі. Безсилість волі — велике нещастя, і коли вона складає характерну рису певного часу, якогось покоління, то це — суспільне нещастя. „Тільки у волі порада і допомога”, — хтось доречно зауважив. Адже воля є силою діючою, і тільки те життя справжнє, яке виявляється в дійсності.

Належить виховувати і розвивати в собі силу волі. Подвійна необхідність у тому за таких часів, як наш, коли „блідість думки” роз’їдає життя, і постійна критична рефлексія, як знищуюча іржа, навідає на метал волі і відіймає від неї всю гострість та енергію, чи непомірність мудрування змушує її розпорочуватись і позбавляти її того зосередження, що так необхідне для енергійної діяльності.

Але недосить мати тільки силу волі. Необхідно мати самостійну волю, — волю, яка не піддається і не приносить себе в жертву без спротиву впливам ззовні чи всередині, спрямуванням часові, поглядам дня, або навіть силам своєї власної природи: належить завжди бути самим собою, і зоставатися вірним собі у своєму волевому спрямуванні, тобто бути характером. Адже характер є певна, твердо означена послідов-

ність у бажанні та дії. Головним же при цьому є правдива моральна спрямованість характеру, щоб у ньому виявлялась і відзначалась богоподібна правда людини. Це тільки і чинить характер справді моральним, а так само і богоподібним.

Характер може виявлятися як у доброму, так і в злому. Ми будемо здивовано дивитися на останнє, але можемо любити і можемо покладатися тільки на перше. У моральної особи і в характері повинна здійснюватися певна ідея. Вища ідея, яку може здійснити людина, це божественна ідея про неї. Ця богоподібність і є правда характеру, і в ній саме знаходить собі завершення людська особа.

Людина, що складається з тіла і душі, як духовно-тілесний організм і свобідна особа, займає подвійне становище: вона знаходиться у певному відношенні до світу й у відношенні до Бога, причому до світу виступає як володар, а у відношенні до Бога — як Його відображення. Людина займає середину між двома світами, як зв’язуюча нитка цих світів: світу чуттєвого і світу надчуттєвого.

Людина є зосередженим відтворенням світу, мікрокосм, маленький світ у собі, але разом з тим вищим поєднанням світу в особі, і тому вільним володарем його.

Х. Л.

ВІЧНИЙ НОВИЙ РІК

Об’явлення 21:1-8

Вітай, вітай наш Новий Року!
Скажи нам, звідки ти ідеш?
Що ти на завтра нам пророчиш?
Скажи, що ти для нас несеш?

Чи ти добром та щастям вієш?
Чи ошчасливиш ти загал?
Чому так скоро ти старієш
І відлітаєш у провал?

Такий ти гарний... Але шкода,
Що твій такий короткий час!
Дванадцять місяців — і хода,
І не вертаєшся до нас!

Й задержати ніяк не вмієм
Стріли твоєї бистроти.

Як вас багато — ми старієм,
І відлітаєм до мети.

Але, на щастя, — ми від Бога!
Ми маєм „Новий Заповіт”
Як промайне земна дорога, —
Він дасть новий нам, вічний світ.

Хоч згаснуть сонце, місяць, зорі,
І потемніє вся краса,
Земля згорить і всі простори, —
Нам Бог нові дасть Небеса!

Душа ж бо наша Християнка,
Вона є вічна і свята,
Вона небесна громадянка,
Для неї небо — це мета.

Вона весь час у грудях мріє
Про вічний, дивний Новий Рік,
Що вже ніколи не старіє!
В нім не старіє й чоловік!

Бог наділив життям нас вічним,
Щоб вічно ми раділи з Ним,
І як останній день закінчим, —
Ввійдем в Новий Єрусалим.

Там вже не будем рахувати
Років, ні тижнів, ні годин,
А вічно Бога прославляти! —
Там буде вік — як день один.

А поки — на життєвім полі
Ти, Новий Року, нас зустрів.
Тобі бажаєм щастя й долі, —
Щоб ти так скоро не старів!

Для нас будь щедрий ти і гожий,
Ніколи нас не забувай,
Візьми благословення Боже
І нам щоденно роздавай!

Адам Штурма

І. Барчук

НОВЕ НАРОДЖЕННЯ

У зв'язку з відзначенням Нового Року, хочу пригадати певними прикладами про нове народження. Бо роки минають, люди ж не відновлюються, а все більше старіють, і змінюються як фізично, так і духовно. Є багато людей, що спостерігають у собі цей процес, пробують його поправити, але це їм мало помагає.

Ось, взяти хоч би такий приклад: у годиннику лопнула пружина. Годинник може взяти того годинника і вичистити кожне коліщатко, кожну вісь, зубок, вказівки, словом, усе привести до ідеального порядку, але якщо він не вставить нової пружини, годинник не піде і не буде показувати часу.

Те саме і з людиною. Очищуйте її скільки хочете, але якщо пружина нового життя, яке дається людині Духом Святим, не буде вставлена, людина духовним життям не буде жити й обрзу правдивого християнина не буде виявляти.

Цієї операції в людині ніхто з людей, і навіть ніхто з ангелів, доклати не може, тільки один Бог. Бо тільки Бог найкраще знає кожну душу, знає, як її відродити, і це Він чинить Духом Святим у тих щирих серцях, які прагнуть духовного оновлення, які правдиво каються й благують у Бога прощення, спасіння та відродження в ім'я Ісуса Христа.

Сьогодні в індустріальних країнах люди побудували спеціальні людиноподібні машини, так звані „роботи”, що можуть виконувати деякі людські функції. Але через цю подібність вони не стають людьми.

Так само є і люди, які в дечому поступають по-християнськи, але вони через це ще не стають християнами. Щоб стати дійсним християнином, то треба відродитися від Слова Божого та від Духа Святого, щоб отримати духовну Христову природу. Бо правдивий християнин не тільки дещо робить по-християнськи, а все робить по-християнськи. Він відчуває, думає й бажає по-християнськи. Йому не треба силкуватися та міркувати, як-то щось зробити, щоб було добре, а що не годиться робити. Правдивий християнин, не замислюючись, робить усе добре природно, бо він має в собі відроджене серце й освяченого духа, і йому зло протилежно так само, як нечестивому грішникові — добро.

Бувають часом певні парадокси. Ось, спеціаліст може взяти гниле яблуко, покрити його воском, відповідно його пофарбувати і надати йому вигляд найсвіжішого яблука. Але треба його тільки вкусити і відразу виявиться фальш.

Так і з людьми. Їх можна добре виховати, цивілізувати, додати ще й релігійності. Це все придасть людині вигляд майже

справжньої християнської побожності. Але вкусіть її, цебто зачепіть за живе, і відразу виявиться світська тілесна людина.

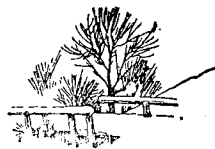
І, навпаки, хороше та здорове яблуко може впасти в пилюку або й у болото. Його треба тільки обмити назовні, бо всередині воно здорове й добре.

Так і відроджена людина може часом через необережність, нетактовність, через брак виховання, через протацтво або несподіваний підступ сатани повестися невідповідно. Але їй треба тільки звернути увагу, пояснити

справу, цебто „обмити зверху”, і буде все гаразд, бо душа, внутрішня сутність такої людини — здорова.

Це внутрішнє оздоровлення чинить у грішникові Бог Святим Духом тоді, коли людина справді наворачтається до Бога. І означає нове духовне народження.

Ось, якби так Господь проявив милість до нашого народу й віродив якнайбільше до нового життя в Бозі та для Бога, тоді для них дійсно настав би Новий Рік. А інакше буде все по-старому.

НОВОРІЧНІ БАЖАННЯ

Бажаю, подібно до ап. Івана, знаходитися при Ісусовім лоні і слухати Його святі слова.

Бажаю, подібно до ап. Андрія, приводити до Христа своїх братів.

Бажаю, подібно до ап. Пилипа, приводити до Христа своїх друзів.

Бажаю, подібно до Еноха, ходити щоденно з Богом і догоджати Йому.

Бажаю, подібно до Ноя, бути праведним перед лицем Божим і слухатися волі Його.

Бажаю, подібно до Авраама, жити вірою і в усьому покладатися на Бога.

Бажаю, подібно до Мойсея, відмовитися від тимчасових гріховних потіх цього світу, і краще страждати з народом Божим.

Бажаю, подібно до Йова, бути терпеливим та вірним Богові і тоді, коли прийшлося б втратити всі земні надбання.

Бажаю, подібно до пророка Даниїла, не осквернятися і служити вірно одному живому Богові.

Бажаю, подібно до диякона Степана, прощати кривди і навіть каменування.

Бажаю, подібно до ап. Павла, забувати те, що позаду, і спішити до того, що попереду.

І все це можливе для мене, якщо в моєму житті перебуватиме Господь, а я в Господі!

В. П. Гергель

Новорічні рішення

“Знаю, що я зроблю” (Луки 16:4)

В Євангелії від св. Луки — це слова несправедливого економа, але поза контекстом вони є добрими й необхідними для кожного віруючого християнина. Цей економ мав проблему, але коли побачив вихід із ситуації, то негайно вирішив, що має робити, і так зробив. У цьому випадку „сини цього світу в своїм поколінні мудріші, аніж сини світла”.

Напевно, в минулому ми чули про „новорічні рішення чи резолюції” деяких людей, і про те, що часто вони їх не дотримували. Можливо, і дехто з нас дещо подібне досвідчив. Чому? Або рішення були невідповідні, або людина не мала сили їх виконати. Наша приповідка є влучна під цим оглядом: „Без Бога — ані до порога, а з Богом — і за море”. Вона згідна з твердженням Господа Ісуса Христа: „без Мене нічого чинити не можете ви” (Ів. 15:5). Правильне відношення людини до Господа починається з хвилиною, коли вона вірою приймає Його в своє серце, як Спасителя й Володаря свого життя. Тоді Господь такій людині дає міць і право стати дитиною Божою через духовне народження від Святого Духа (Ів. 1:12-13 і 3:1-21). Від того часу така людина має до диспозиції все, що їй необхідне для побожного життя й служіння, бо її Отець Небесний обіцяє відповісти на кожне прохання-

молитву, якщо вона згідна з Його волею й висловлена в ім'я Його Сина (Ів. 16:24, 1 Ів. 5:14-15). А Його воля є добра, приємна й досконала для кожної дитини Божої, відродженого християнина (Рим. 8:28, 12:2).

Отож, як відроджений християнин, я рішаю з Божою поміччю:

1. Зробити волю Божу, записану в Біблії, головною метою мого життя. „Шукайте найперш Царства Божого й правди Його, — а все це вам додасться” (Матв. 6:33). „Хай не буде тобі інших богів передо Мною” (Вихід 20:3). Ніколи не буває ані одного змагання, наприклад, у перегоня, щоб змагуни бігли навмання по всій арені в усіх можливих напрямках. Ні, всі вони мають на увазі стисло визначену ціль і біжать до ясно наміченого місця.

2. Пізнавати Господа Ісуса Христа краще з дня на день. „Дослідіть но Писання, бо ви думаете, що в них маєте вічне життя, — вони ж свідчать про Мене” (Ів. 5:39). В лікарні лежав поранений вояк, цілком сліпий. До нього приїхав батько. При виді нещасливого сина, серце батька переповнилося такою любов'ю й жалістю до сина, що він не міг вимовити й слова, а тільки підійшов до нього і гаряче поцілував його. Син не знав, що батько приїхав, але через той поцілунок він пізнав його і раніше, ніж

батько міг виговорити хоч одне слово, сказав: „Тату, як я радий, що ти приїхав!” Подібно діти Божі пізнають свого Господа через спільність з Ним у Його Слові і з братами та сестрами.

3. Любити церкву так, як Христос, її Основоположник і Голова, любить її; мої головні способи служіння Богові й людям будуть у церкві і через церкву. „Нову заповідь Я вам даю: Любіть один одного! Як Я вас полюбив, так любіть один одного й ви! По тому пізнають усі, що ви учні Мої, як будете мати любов між собою” (Ів. 13:34-35). Наше повітря складається з двох головних елементів: кисню й азоту. Кисень — без кольору й запаху, тобто невидимий. Однією з його властивостей є те, що тіла горять у ньому багато яскравіше, ніж у нормальному повітрі. В кисні можуть горіти навіть такі тіла, які в повітрі горять тільки при сильному розжарюванні, наприклад, залізо. Подібно Святий Дух, Сам по Собі також невидимий, але підтримує духовне горіння. Люди, наповнені Святим Духом, надзвичайно яскраво горять любов'ю та сяють добрими ділами. Кожна людина, народжена від Святого Духа, повинна наповнюватися Святим Духом, а хто не має Святого Духа, той не Його (Ів. 3:5, Ефес. 5:18, Рим. 8:9).

4. Щоденно молитися і читати Слово Боже, що вважатиму, як нерозлучне й основне. „Блажен муж, що за радою несправедливих не ходить, і не стоїть на дорозі грішних, і не сидить на сидінні злоріків, та в Законі Гос-

поднім його насолода, і про Закон Його вдень та вночі він роздумує! І він буде, як дерево, над водним потоком посаджене, що родить свій плід своєчасно, і що листя не в'яне його, — і все, що він чинить, — щаститься йому!” (Псал. 1:1-3). Один побожний чоловік відвідав пані, з якою мав обговорити певну справу. Вона просила його почекати, поки відповідно одягнеться, на що пішла ціла година. Коли ж вона накінець з'явилася, то побачила, що лице її гостя дуже сумне. „Що з вами?” — запитала вона, затривожена. „Ах, пані, — відповів той, — відчуваю гострі докори сумління, дивлячись, скільки ви присвячуєте часу перед дзеркалом на прикрашування свого тіла, тоді як я вважаю себе за християнина, а так мало присвячую часу для своєї душі. Я, наприклад, ніколи так довго не молюся”. А скільки ми молимося та скільки часу проводимо перед дзеркалом душі — Словом Божим?

5. Слухати Христа в усьому, головним чином у проповіді й свідкуванні всім людям, як в євангелізації, так і в місійній праці. „Що звете Мене: „Господи, Господи”, та не робите того, що Я говорю?” (Луки 6:46). „Та ви приймете силу, як Дух Святий злине на вас, і Моїми ви свідками будете” (Дії 1:8). Визначний англійський місіонер Гадсон Тейлор, працюючи в Китаю, спочатку мав малий успіх. Але він незабаром збагнув, що для успіху в праці важливим є знати мову даного народу, як також стати

частиною того народу. Він почав одягатися по-китайськи, завів косу й навіть помалював своє волосся на чорний колір, щоб бути подібним до китайців, і тоді йому значно краще пішло все. Те саме відноситься до всіх інших народів, у тому й до нашого народу. Великий апостол Павло навчав, що з юдеєм треба бути як юдей, з поганином як поганин, а з українцем як українець. Тільки тоді можна розраховувати на успіх у праці (1 Кор. 9:19-22).

6. Бути добрим і вірним домо-рядником грошей, часу, родини, дарів, — усього, чим я є і що маю. „Нехай кожен нас так уважає, як слуг Христових і домо-рядників Божих таємниць; а що ще шукається в доморядниках, — щоб кожен був знайдений вірним” (1 Кор. 4:1-2). Відомий опікун сиріт в Англії Джордж Мюллер одержав одного разу листа: „Шановний Пане! Разом із цим листом посилаю вам 500 доларів,

які в дану хвилину в мене зайві, а вам вони тепер напевно пригодяться”. І дійсно, вони дуже пригодилися, бо каса притулку була цілком порожня. Господь, Який співчуває сиротам, чуючи благання Свого слуги, побудив того чоловіка прислати ті, для нього зайві, гроші якраз у відповідний час. Що ми робимо з нашими грошима, засобами? Чи віддаємо їх для бідних, сиріт, вдів, ув'язнених? А може, лежать вони в нас без жодної користі для діла Божого? Віддаймо себе та те, що маємо до диспозиції нашого Господа, а Він нас рясно благословить.

Наслідуймо в усьому нашого Господа, Який сказав: „Ось Я прийшов... Твою волю чинити, Мій Боже, Я хочу” (Псал. 39:7-8). Берімо приклад з ап. Павла: „забуваючи те, що позаду, і спішаючи до того, що попереду, я женуся до мети” (Филип. 3:13-17).

Д Р У Ж Б А

„Найкращий подарунок, даний людям після мудрости, — це дружба”, — писав французький письменник Ларошфука.

Звичайно, Дружба з великої букви, а не дружбочка — сьогодні з тобою, а завтра з іншим, навіть твоїм ворогом.

Багато людей скаржаться і журяться про те, що „подарунок дружби”, ця вища стадія „любви і дружби”, — став легендою. У людських взаєминах замінило те, що окреслюється словами: „своя сорочка ближча до тіла!” Або: „Зникай, я бажаю зайняти твоє місце!”

Заплутані сучасні життєві обставини поховали одну з найкращих людських рис — дружбу. Все дрібніше. Навколо поширюється сердечна пустка.

Однак, жодні обставини не затерли у віках Найвищої Дружби: „Ви друзі Мої, якщо чините все, що Я вам заповідую” (Ів. 15:14).

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТИЖДЕНЬ БІБЛІЇ

У зв'язку з відзначенням 22-29 листопада Національного тижня Біблії, з метою заохочення населення до читання Святого Письма, президент Роналд Рейген звернувся до американського народу з таким особливим посланням:

„Національний тиждень Біблії дає американському народові можливість поширити свою оцінку високої вартості і важливості доброго знання Святої Біблії.

Протягом усієї нашої історії, починаючи від ранніх колоніальних поселень, швидкого просування на Захід, і до нашого часу, цілі покоління американців зверталися до Біблії за керівництвом і зміцненням у вірі. Краса і сила Святого Письма служили орієнтиром для людського духа і самого життя і лягли в основу багатьох наших законів та академічних процесів наших учбових закладів.

Дійсно, Біблія — це світильник для наших ніг та світло для нашої дороги.

Окрім її релігійних глибин і духовного видіння, Біблія є пам'яткою англійської прози, виявляючи шляхетність стародавніх мов, служить довідником історії та основою філософії.

Охоплення і велич Біблії ставить у перспективу події нашого часу і підтримує нашу відданість справі миру та справедливості.

Зосереджуючись на спасінні

кожної людини, Біблія тим самим нагадує нам про неперехідні вартості та значущості індивіда.

Прикладом боротьби стародавнього Ізраїля з рабством є книга „Вихід”, яка показує прагнення піднятися вгору, до свободи всього людства. На сторінках цієї Святої Книги зібрані багаточисленна мудрість і добрі дії різних народів.

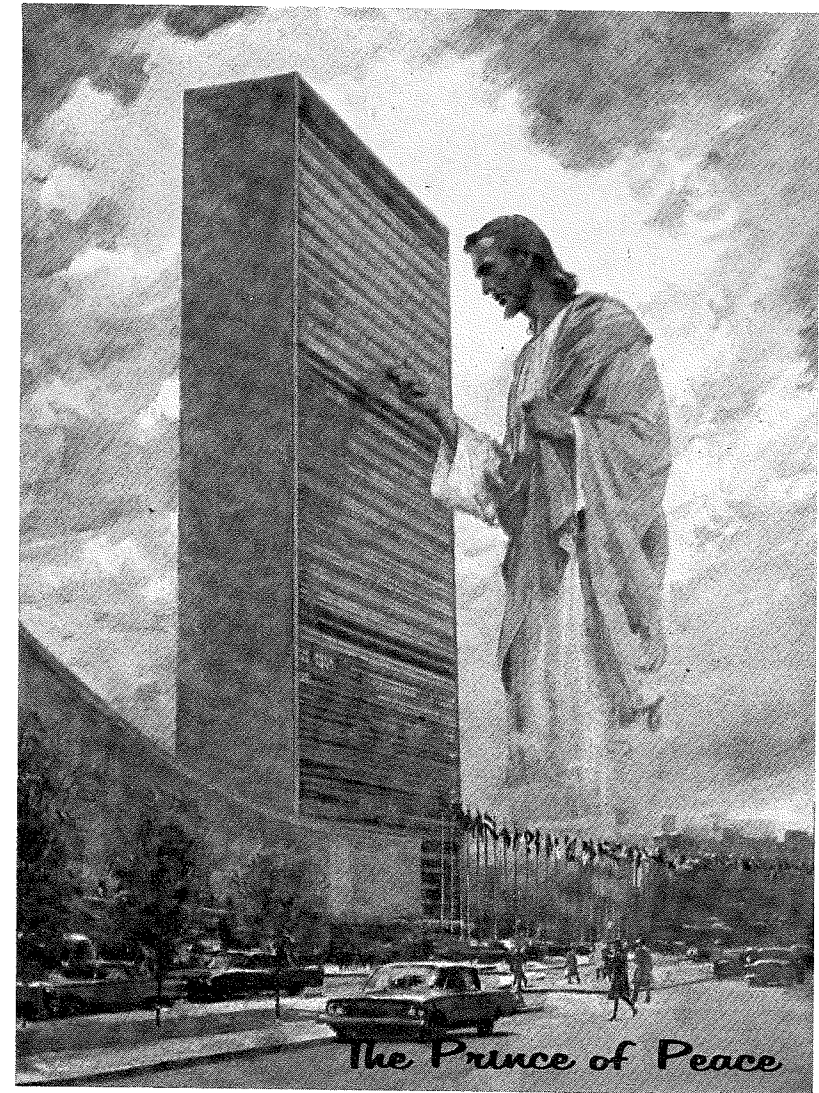
Однак, значно важливіше те, що Біблія оживлює і зміцнює наше серця, щоб ми могли витерпіти випробування в житті, і дає нам силу, розраду та зміст.

Біблія зворушує серця, спрямовує розум та освіжує душу.

Маю надію, що американці будуть ще пильніше читати і вивчати Біблію, бо міцно вірю, що трансцендентні цінності, які містяться на її сторінках, мають велике значення для кожного з нас та для цілої нашої країни.

Коли я складав президентську присягу, то попросив відкрити Біблію на Другій книзі хроніки, де у 7-у розділі написано: „І впокоряться люди Мої, що над ними кличеться ім'я Моє, і помоляться, і будуть шукати ім'я Мого, і повернуть зо злих своїх доріг, то Я вислухаю з небес, і прощу їхній гріх, та й вилікую їхній Край!” (14).

Цей біблійний вірш висловлює мою надію на майбутнє як нашої країни, так і цілого світу.”

Під дверима Організації Об'єднаних Націй.

ВСТУП ДО БІБЛІЇ

5.

Біблійні Кодекси

Книги Святого Письма писали мужі Божі самі, або, в окремих випадках, писали з їхніх уст вибрані писарі (Єрем. 45:1).

Тільки при одних обставинах згадано у Старому Заповіті, що Бог написав власною рукою: „І дав Він Мойсеєві, коли закінчив говорити з ним на Сінайській горі, дві таблиці свідочства, таблиці кам'яні, писані Божим перстом” (Вих. 31:18); і при одних у Новому Заповіті, що Христос „по землі писав пальцем” (Ів. 8:6). На жаль, обидва ці записи люди не здатні були зберегти: таблиці розбив Мойсей через гріх ідолопоклонства народу, а напис Христів на землі затоптали ногами незадоволені книжники та фарисеї.

Не збереглися до нашого часу і рукописні оригінали книг Святого Письма, а тільки їхні копії. Певна річ, втрата документів такої історичної ваги не сталася випадково.

Відомо, що стародавні автори писали свої книги тільки в одному примірнику. Потім, при потребі, розмножували копії. І зберегти того єдиного примірника оригіналу, написаного на папірусі, чи на пергаменті, за того часу було не так легко. Щоправда, коли Мойсей скінчив писати книгу Закону, то подбав, аби вона знаходилася у надійному сховищі, і

наказав левитам: „Візьміть книгу цього Закону, і покладіть її збоку ковчега заповіта Господа, Бога вашого, і вона буде там на тебе за свідка” (Повт. Зак. 31:26).

Однак, як відомо, відступництво від Закону Божого часто ставало причиною нашествия на країну чужинців, а при цьому не тільки немилосердно пустошилась країна, а й нищились духовні скарби її. Так, наприклад, Навуходоносор II, цар вавилонський, у 587 році до Р.Х. захопив і зруйнував Єрусалим та пограбував і спалив збудований Соломоном величний храм (2 Хрон. 36:18-19). Безперечно, у вогні загинув не один оригінал Святих Книг.

Антиох IV Епіфан, сирійський цар, у 168 році до Р.Х., підступно ввійшовши до Єрусалиму, занечистив відбудований храм і зайнявся лютим знищенням Святого Письма. „Книги Закону, — оповідається в книзі Макавеїв, — які знаходили, рвали і палили на вогні. У кого знаходили книгу Закону, і хто дотримувався Закону, того за наказом царя карали смертю” (1 Мак. 1:56-57).

Не мало цінних рукописів згоріло разом із храмом 10 серпня 70 року, коли римське військо під проводом Тіта штурмувало збудований Єрусалим, здобуло його і тяжко розправилося з населенням. Від того пам'ятного дня аж досі храм не підійнявся зі своїх руїн.

Є певні причини і в тому, чому в наших бібліотеках нема оригінальних рукописів книг Нового Заповіту. Ці причини, щоправда, відмінні від згаданих вище. Тут доля рукописів подібна до долі Того, про Кого в них написано, та до долі їхніх авторів.

Боротьба з християнством римських поганських імператорів протягом перших трьох віків переносилась автоматично і на шановані ним Святі Книги. Окрім численних місцевих розправ з християнами, в історії зареєстровано десять найжорстокіших масових переслідувань за наказами імператорів. Останнє з них, що сталося за правління імператора Діоклетіана, відзначається плановим знищенням християн та Святого Письма по всій Римській імперії. Так, у першому Діоклетіановому едикті від 24 лютого 303 року наказувалося: „Зруйнувати до основи церкви, віддати на знищення вогнем Писання, тих, що займають державні посади, звільнити, а тих, що знаходяться на послугах, позбавити волі, якщо вони продовжуватимуть зоставатися християнами” (Євсевій. Церковна історія, VIII, 2, 4).

Можна собі уявити, яку величезну втрату понесло християнство протягом того довгого жорстокого часу. Як глибоко шанували християни тоді Святе Письмо, щоб переховати і зберегти його рукописи, нехай і в копіях, для просвітлення Божою правдою майбутніх поколінь.

Едикт Діоклетіана міг не стосуватися знаменитої Олександрійської бібліотеки, в якій ще за

часу Юлія Цезаря (100-44 рр. до Р.Х.) нарахувалося 700 000 рукописних книг. У цьому книгозховищі, як припускають, були стародавні єврейські і грецькі рукописи Старого і Нового Заповітів, можливо, навіть деякі оригінали пророків та апостолів.

Але людська лютість не знала пошани до цих вікових цінностей. Під впливом магометанського фанатизму арабські завойовники вдерлися до Єгипту і в 646 році бібліотеку в Олександрії спалили.

Нема у світі іншої такої книги, як Біблія, що проходила б таку важку дорогу переслідування. Нема у світі іншої такої книги, як Біблія, яка так авторитетно заявила б, що вона є Словом Божим. Нема іншого пояснення того чуда, що Біблія перетривала у віках, як тільки те, що за нею стоїть її могутній Автор — Сам Бог.

Тому, нехай загинули, чи загубилися оригінали, але для Божої Книги це не стало істотною перешкодою для виконання того завдання, для якого вона дана людству: „Як дощ і сніг сходять з неба і не повертається туди, але напуває землю, щоб вона родила й ростила та давала насіння тому, хто її обсіває, і хліб тому, хто їсть, отак і Моє слово, що виходить у Мене з уст, не повертається до Мене порожнім, але чинить те, що Я хочу, довершує те, за чим Я його вислав” (Іс. 55:10-11). Вона промовляє з не меншою силою в копіях, як і в оригіналі промовляла. Вона досі найбільше шанована, поширена і читана Книга у світі.

Копії та списки з копій Святого Письма прийнято називати Біблійними Кодексами.

Латинське слово „кодекс” означає — навоскована дощечка для письма, або в давнину одна з форм книги: скріплені з одного боку зошити із зігнутих навпіл і прошитих по згину аркушів пергаменту або папірису, пізніше — паперу. Інакше кажучи, у Стародавній Греції, Римі, а також за часів середньовіччя — рукописна книга.

Біблійні Кодекси ще часто називають манускриптами, рукописами та списками Святого Письма.

Між класичними давньогрецькими книгами жодна не представлена такою кількістю рукописів, як Святе Письмо. Дивує кількість рукописів Нового Заповіту. На сьогодні нараховується 170 рукописів усього Нового Заповіту, 1900 — Євангелій, 500 — Дії Апостолів і 200 — Об'явлення. Рукописів же Старого Заповіту збереглося значно менше, і це в основному з тієї причини, як було вже зазначено попередньо, що побожні євреї шанують не тільки Старий Заповіт як такий, але і його матеріальний субстрат — самий текст, і зношені примірники, за звичаєм „похорону Торі”, закопують на цвинтарі. Тому існуючі відомі рукописи старозаповітних книг, що складають так званий Масоретський Текст, датуються VIII - X вв. по Р.Х.

Належить ще згадати стародавні біблійні рукописи — Книги Пророків, датовані 895 р. по Р.Х., інші рукописи Книги Пророків

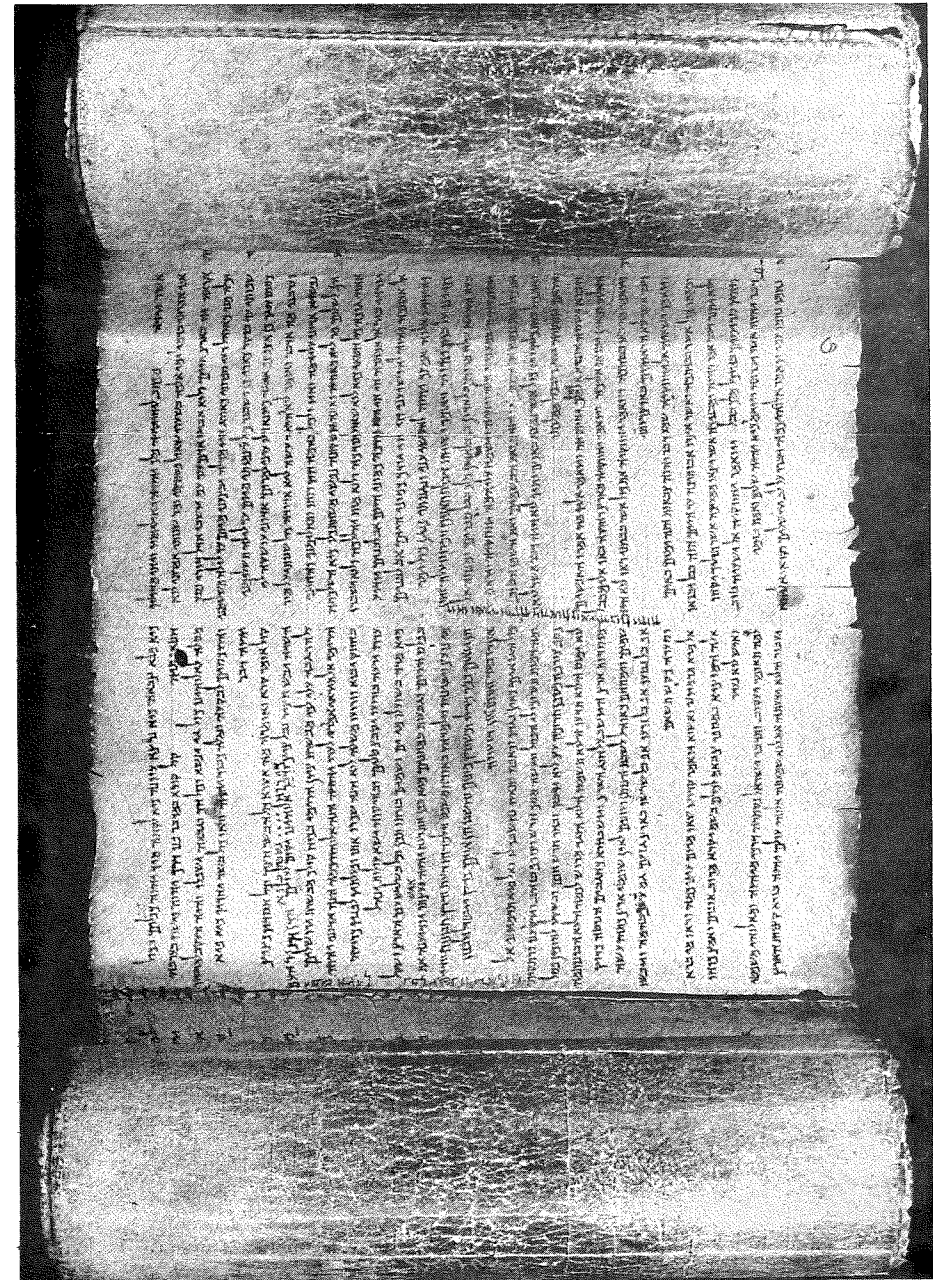
916 року та Ленінградський Кодекс 1008 року. Рукописи двох останніх дат зберігаються у Державній публічній бібліотеці в Ленінграді.

Пошуки біблійних рукописів постійно займають увагу дослідників. Зокрема за останні десятиріччя було зроблено декілька незаперечних археологічних відкриттів.

У 1931 році були знайдені так звані папіруси „Честер-Бітті”, що відносяться до III-II вв. до Р.Х., тоді „фрагмент Фуада-Рейланда” — уривок грецького перекладу Старого Заповіту, написаний на межі II-I вв. до Р.Х. У 1935 році виявлено фрагмент Євангелії від св. Івана з часу правління імператора Траяна (98-117 рр.).

А на початку 1948 року світ був схвилюваний вісткою про те, що в одній із печер, розташованих на північно-західному побережжі Мертвого моря, в районі Ваді Кумран (Йорданія), знайдено стародавні рукописи. Причому зовсім не дорогою наукових пошуків.

У березні 1947 року чабан-бе-дуїн Мухамед ед-Діб загубив козу і пішов розшукувати її. Мухамед оглядав скелі в районі Мертвого моря. І там, поблизу джерела Айн-Фешха, за двадцять кілометрів від міста Єрихону, чабан натрапив на вхід до печери. Мухамед з цікавістю увійшов до печери і побачив там глиняні глечики. Вони були з шкіряними сувоями. Чабан розгорнув сувойкуски шкіри, списані незрозумілими йому письменами. Він захопив два сувой, щоб показати сво-

Рукопис книги пророка Ісаї, знайдений у першій печері Кумрану.

єму батькові, а батько відніс їх у Віфлеєм, де запропонував купити торговцю старовиною Шаліль-Іскандер-Шахіну, якого у Віфлеємі називали просто Кандо. Купивши в будівні сувої за мізерну ціну, торговець передав їх митрополиту Афанасію з монастиря св. Марка в Єрусалимі. Не маючи можливості прочитати, митрополит відвіз сувої до Америки і там продав їх за 250 тисяч доларів.

Коли будівні переконалися, що стародавні рукописи можна вигідно продати, вони кинулися на енергійні пошуки.

Систематичні розкопки в районі Кумрана розпочалися наприкінці 1951 року і тривали аж до 1957 року. Досліджено багато печер, в яких були знайдені важливі документи.

У першій печері, виявленій весною 1947 року, знайдено знамениті так звані „сім сувоїв” Мертвого моря. Між ними: два списки книги пророка Ісаї — один повний (довжиною 7,34 метра), а другий у частинах; коментар на книгу пророка Авакума; коментар на книгу Буття.

У другій печері в березні 1952 року експедиція знайшла близько ста біблійних і небіблійних рукописів.

Найбагатша знахідками виявилась четверта печера — тисячі фрагментів не менше 400 рукописів у єврейській та арамейській мовах. Знайдено рукописи всіх канонічних біблійних книг, за винятком книги Естер, фрагменти коментарів на книги Ісаї, Осії,

Наума і Псалмів, а також уривки з деяких апокрифічних книг.

В одинадцятій печері знайдено в 1956 році рукописи книги пророка Єзекіїля, Псалми та арамейський текст книги Йова. Між псалмами знаходиться також Псалом 151, відсутній в єврейському каноні Старого Заповіту і знаний досі тільки за грецьким текстом Біблії (Септуагінта).

Жоден із знайдених у Кумрані рукописів не датований. За думкою багатьох дослідників, кумранські рукописи могли бути написані чи переписані в періоді останніх двох віків до Р.Х. і першого віку по Р.Х. А це вже на 8-10 віків старші від відомого Масоретського Тексту. Хто знає, можливо, згодом віднайдені будуть ще інші сховища з рукописами, що датуватимуться часом їхнього написання.

Коли поширилися перші вістки про рукописи з печер біля Мертвого моря, чимало людей чекали великих несподіванок. Були такі журналісти і теологи, які поспішили об'явити, що знахідки заперечують якщо не всю Біблію, то певний текст Старого Заповіту. Коли ж основні рукописи були видані, причому не тільки наборним способом, а й у вигляді факсиміле, кожен, хто знайомий з єврейською мовою і палеографією, міг слово за словом перевірити достовірність тексту. І тут від очікуваних розходжень не сталося й сліду. Звичайно, у рукописах знайшлося чимало нових написань і різночитань, але подібні різночитання існували завжди, вони лише мають зна-

чення для спеціалістів, які, порівнюючи одні різночитання з другими, намагаються реконструювати первісну форму. Для звичайного читача Біблії, оскільки справа стосувалася тексту як такого, знахідки нічого не змінили. Не рахуючи незначних дрібниць, текст Біблії зостався таким, яким і був. Якщо вчені здавна вели суперечку щодо вірогідності Масоретського Тексту, то

текст знайденого сувою пророка Ісаї ствердив Масоретський Текст.

„Я пильную Свого слова”, — сказав Господь до пророка Єремії, і це пильнування служить надійною запорукою незнищальності Біблії у віках. Бо найвища мета Біблії — сповіщати людям про велике божественне діло їхнього спасіння.

(Продовження буде)

І. Беркута

“РОЗВ'ЯЗАТИ РЕМІНЦЯ ВІД УЗУТТЯ”

“І він (Іван Хреститель) проповідував, кажучи: “Услід за мною йде он Потужніший від мене, що Йому я негідний, нагнувшись, розв'язати ремінь від узуття Його” (Марк. 1:7).

Розв'язати ремінь від узуття — означало на Сході здійняти його. Європейці й американці, входячи до дому, здіймають головний убір, а взуття залишають на ногах, східні ж народи, навпаки, здіймають взуття, а залишають головний убір.

На Сході вважається недобрим тоном сидіти за столом узутим. Входячи до дому, друзі і сусіди здіймають своє взуття самі. У домах, де є слуги, взуття з господаря здіймають вони. Якщо до господаря приходить гість, слуга, за вказівкою господаря, швидко здіймає гостеві взуття. Бувають випадки, коли гість заслуговує виключної пошани, тоді його взуття здіймає сам господар.

Інакше кажучи, східна процедура здійснення взуття виявляла те чи інше ставлення господаря до гостя, меншу чи більшу пошану.

Коли Іван Хреститель розпочав своє служіння, багато людей думали, що він і є Той Месія, Якому належало прийти. Іван поклав кінець цим здогадам і чуткам, заявивши: „Я негідний розв'язати ремінь від узуття Його”. Христос — незмірно великий, а я надзвичайно малий. Він — Господь, а я найменший із Його слуг.

Сам Христос, прийнявши вигляд раба, не тільки здійняв узуття з ніг Своїх учнів, але здійняв Свою одягу, взяв рушника й підперезався. Потому налив Він води до вмивальниці, та й зачав обмивати ноги учням, і витирати рушником, що ним був підперезаний (Ів. 13:4-5).

Два важливі приклади смирення. Приклад Івана Хрестителя і приклад Самого Спасителя.

„Бог противиться гордим, а смиренным дає благодать”, — навчає апостол Яків (4:6).

“ІДІТЬ ЗА МНОЮ”

Єв. Матвія 4:19.

У книзі Ісуса Навина, в розділі третьому, описується історична подія переходу ізраїльського народу через Йордан до Обіцяного Краю. Щоб виконати цей план успішно, то Ісус Навин дав народові певні вказівки, кажучи: „Коли ви побачите ковчега заповіту Господа, Бога вашого, та священників-левитів, що несуть його, то ви рушите з вашого місця, і підете за ним... щоб ви знали дорогу, якою підете, бо ви не ходили цією дорогою ані вчора, ані позавчора”.

Так як народові, що вступав на нову територію, дорога була не знана, то він повинен був іти слідом за ковчегом заповіту, який символізував присутність Господа.

Подібно і нам — дорога Нового Року, на яку ми увійшли, є цілком не знана. І для того наш Провідник, Господь Ісус Христос, кличе до нас: „Ідіть за Мною!” Нам невідомо, що прийдеться зустріти на життєвій дорозі нашій у цьому році. Але зі Слова Божого ми знаємо, що Ізраїль свого часу, йдучи слідом за Господом, мав перемогу, успіх та благословення, бо Господь був з народом Своім, як обіцяв. Так само і ми в наші дні, коли підемо за Господом, то в усіх обставинах на дорозі нашій Він запевняє: „Я перед тобою піду й повирівнюю висунене, двері мідяні зламаю і

порозбиваю залізні засуви” (Іс. 45:2).

Коли Господь Ісус Христос сказав „Ідіть за Мною”, то зробив великий виклик. У цій простій і короткій заяві Він кличе людей, щоб залишили все та йшли за Ним слідом. До галілейських рибалок Він сказав: „Ідіть за Мною!” До митника Матвія: „Іди за Мною!” (Матв. 9:9). Під час свята в Єрусалимі Він закликав: „Як хто служить Мені, хай іде за Мною” (Ів. 12:26). То знову сказав, що „хто не візьме свого хреста, і не піде за Мною слідом, той Мене недостойний” (Матв. 10:38). Є багато людей, які кажуть, що Христу служать, та, на жаль, заклик Христів — „ідіть за Мною” — має дуже малий вплив на них. Вони ніколи не пробували йти за Христом серйозно. Вони носять святе ім'я Його в устах своїх, але їхній характер і життя не виявляють Господа Ісуса. На них збуваються слова, сказані про Петра: „Петро ж здалека йшов услід за Ним”.

Як ми повинні йти за Христом у цьому Новому Році, щоб не зійти з дороги Його?

1. **ІТИ У СЛУХНЯНОСТІ.** — Вирішення піти за Христом було результатом слухняності, як написано: „А коли недалеко прийшов, то побачив Він Якова Зеведеєвого та брата його Івана, що

вони в човні невода лагодили. І зараз покликав Він їх. І вони залишили батька свого Зеведея в човні з робітниками, — і пішли услід за Ним” (Мар. 1:19-20).

Ісус про Себе сказав: „А Той, Хто послав Мене, перебуває з Мною; Отець не оставив Самого Мене, бо Я завжди чиню, що Йому до вподоби” (Ів. 8:29). Яке велике свідчення! Очевидно, жодна людина не спроможеться на подібний вислів. Чим більше ми досліджуємо життя Христа, тим більше ми розуміємо правдивість тих слів. Служняність Отцю Його Небесному була характерною рисою життя Його: „Він упокорив Себе, бувши слухняний аж до смерти, і то смерти хресної” (Фил. 2:8). Тепер Він говорить до послідовників Своїх: „Ви друзі Мої, якщо чините все, що Я вам заповідую” (Ів. 15:14).

Є багато християн, для яких чинення волі Божої є дуже тяжкою справою. Вони, як той втікаючий Йона, або Адам і Єва, шукають виправдання своїй неслухняності. Вони приймають уділ у Богослуженнях в Церквах, до яких вони належать, але щоб бути слухняними і підкоритися волі Божій, то це далека справа для них.

Часто ми не уявляємо собі жахливих наслідків неслухняності. Вона спричинює руйнуванням, громадам, Церквам, розсіпає цілі полки армії, є причиною смерти, замикає людей у в'язниці і т. п. Біблія наводить нам багато прикладів, як люди потрапляють у нещастя через свій непослух Господеві. Через непослух

Адам і Єва втратили рай (Бут. 3:23-24), Саул позбувся права на царство (1 Сам. 15:22-23), ціле покоління народу ізраїльського не увійшло до Обіцяного Краю (Чис. 14:22-23). Навіть сам Мойсей не увійшов туди за непослух! (Пов. Зак. 32:51-52).

На порозі цього Нового Року слова Господні говорять і до нас: „Ось, сьогодні Я даю перед вами благословення й прокляття: благословення, коли будете слухатися заповідей Господа, Бога вашого, які Я наказую вам сьогодні, і прокляття, якщо не будете слухатися заповідей Господа, Бога свого, і збочите з дороги, яку Я наказую вам сьогодні, щоб ходити” (Повт. Зак. 11:26-28).

2. **ІТИ У ЛЮБОВІ.** — Апостол Павло в Посланні до ефесян написав: „Отже, будьте наслідувачами Богові, як улюблені діти” (5:1). Любов, про яку апостол пише, є вищою від усякої любови людської. Вона перевищує знання людське (Еф. 3:19). „Бо любов Божя вилася в наші серця Святим Духом, даним нам” (Рим. 5:5). Любов є плід Духа (Гал. 5:22). Любов наповнила серце Спасителя нашого і повела Його на хрест Голгофи задля викуплення нашого. Любов Його не знала меж. Він полубив цілий світ, без огляду на раси, класи чи становища. Він умирав на хресті за гріхи світу. Ап. Петро написав, що „Христос постраждав за нас, і залишив нам приклада, щоб пішли ми слідами Його” (1 Пет. 2:21). Один із тих прикладів є приклад любови, як і сказав Христос: „Нову заповідь Я вам даю:

Любіть один одного! Як Я вас полюбив, так любіть один одного й ви!" (Ів. 13:34). А далі додав: „По тому пізнають усі, що ви учні Мої, як будете мати любов між собою" (Ів. 13:35).

Отож, у цьому Новому Році будемо йти за нашим Господом у любові, найперше до Нього, а тоді один до одного.

3. ІТИ У ЄДНОСТІ. — Нам усім відоме гасло: „В єдності сила!" Подібно до любові, єдність між тими, які дорогоцінну віру одержали, є річчю дуже бажаною. Де любов панує, там і єдність буде напевно. У духовному розумінні, єдність без любові майже неможлива.

Без єдності всяка праця, у всіх ділянках дуже тяжка і неуспішна. Ап. Павло написав: „Тож благаю вас, браття, Ім'ям Господа нашого Ісуса Христа, щоб ви всі говорили те саме, і щоб не було поміж вами поділення, але щоб були ви поєднані в одним розумінні та в думці одній!" (1 Кор. 1:10). І щоб таке поєднання уможливити, він знову закликає: „Отож, благаю вас я, в'язень у Господі, щоб ви поводитися гідно покликання, що до нього покликано вас, зо всякою покорою, та лагідністю, з довготерпінням, у любові терплячи один одного, пильнуючи зберігати єдність духа в союзі миру" (Еф. 4:1-3).

Послідовники Христові мають потребу єдності у молитві, у вірі, але таки найбільша потреба єдності є в праці духовній. Рільник може мати сильну машину на подвір'ї своєму, але якщо браку-

ватиме навіть однієї маленької частини до цієї машини, то він не зможе використати її у господарстві. Подібно і в праці духовній: щоб мати прогрес, потрібна повна кооперація, єдність усіх частин, тобто членів. Біблія говорить нам про чудові наслідки єдності, наприклад: Ездра не зміг би відбудувати храм в Єрусалимі, якби не було єдності в народі. Коли вороги планували різні перешкоди, то Зоровавель, голова народу, відказав сміливо: „Самі бо (разом) ми будемо будувати". Подібно Неемія, без огляду на те, що вороги вдавалися до різних хитрощів, щоб перешкодити у відбудові мурів Єрусалиму, завдяки єдності поміж народом, закінчив працю успішно (Неем. 4:1-17). А що ж сказати про Ісуса Навина! Дружна армія, яка складалася із сімох священників, з сурмами з баранячих рогів, та неозброєного народу. Але коли Ісус Навин сказав священникам сурмити — і вони сурмили, а народові сказав кричати — і всі в один голос закричали, то „впав мур на своєму місці. І здобули вони те місто". Слухняність і єдність дали їм перемогу.

Тому-то у цьому Новому Році підемо всі в єдності за нашим Господом Христом!

4. ІТИ У ПОКОРІ. — Послідовники Христові повинні мати таку важливу прикмету, як покора. Бо „Бог противиться гордим, а смиренним дає благодать" (Як. 4:6). Наш Господь Ісус Христос став прикладом покори, як написав ап. Павло: „Нехай у вас будуть ті самі думки, що й у Хри-

сті Ісусі! Він, будучи в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним, але Він умалив Самого Себе, прийнявши вигляд раба, ставши подібним до людини; і подобою ставши, як людина, Він упокорив Себе, будучи слухняний аж до смерті" (Фил. 2:8). Ап. Павло говорить, що „Він умалив Себе". Як це чудово! Як це протилежне гріховній природі людини! У розумінні духовному, дорога догори йде через долину, як сказав Христос: „Хто бо підноситься, — буде понижений, хто ж понижується, той піднесеться" (Матв. 23:12). Христос, щоб научити покори учнів Своїх, немов Слуга, умивав ноги їхні. Він сказав: „Коли обмив ноги вам Я, Господь і Вчитель, то повинні й ви один одному ноги вмивати". Що означає — служити один одному? Як написано: „Хто великим із вас хоче бути, — хай буде слугою він вам. А хто з вас бути першим бажає, — нехай буде він вам за раба" (Матв. 20:26-27). Був час, що учні Христові, йдучи вслід за Ним, „сперечалися проміж себе в дорозі, хто найбільший" (Марк. 8:34). Отож, не будьмо ми такими.

5. ІТИ ВІДДІЛЕНИМ ВІД СВІТУ. — Про перших послідовників сказано, що вони „покинули все, — та й пішли вслід за Ним" (Лук. 5:11). Христос заповідає: „Зостав мертвим ховати мерців своїх, а ти йди та звіщай Царство Боже" (Лук. 9:60). Про Христа сказано, що „Він святий, незлобивий, невинний, відлучений від грішників" (Євр. 7:26). Дорога Його була дорогою відділення

від світу, як і сказав був у молитві за послідовників Своїх: „Вони не від світу, як і Я не від світу. Не благаю, щоб Ти їх зо світу забрав, але щоб зберіг їх від злого" (Ів. 17:14-15). Ми живемо в цьому світі, працюємо із світом, повинні стояти за спільні ідеї та долю народу свого. Ми не повинні бути такими, як священник та левит, про яких сказав Ісус у притчі про самарянина (Лук. 10:29-37). Вони бачили брата свого обдертого, побитого і незаопікувалися ним. Це було навіть проти Закону, який виразно говорить, що не лише самій людині, але й худобі належить допомогти: „Коли побачиш осла свого брата або вола його, що впали на дорозі, то ти не сховаєшся від них, — конче підіймеш їх разом із ним" (Повт. Зак. 22:4). Або: „Поділися із голодним хлібом і введи в хату бурлаків бездомних, як побачиш нагого, прикрий наготу його, і від однокровного твого не ховайся" (Іс. 58:7). Наш обов'язок про своїх дбати: „Бо як я могла б дивитися на лихо, що спіткає народ мій, і як я могла б дивитися на загибель роду свого?" (Ест. 8:6).

Однак, послідовники Христові не повинні брати участі в гріховних ділах темряви світу цього, як навчає нас Слово Боже: „Ви світло в Господі, — поведіться як діти світла" (Еф. 5:8). „Бо що спільного між праведністю та беззаконням, або яка спільність світла з темрявою?" (2 Кор. 6:14). „Тож не будьте їм спільниками! І не беріть участі в неплідних ділах темряви, а краще й до-

коряйте. Бо соромно навіть казати про те, що роблять вони потаємно!" (Еф. 5:7, 11, 12).

Тому в 1982 році підемо всі за Провідником нашим, Ісусом Хри-

стом, у слухняності, любові, єдності, покорі, та у відділенні. А Він обіцяв: „Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку!"

МОЛОДІСТЬ ДАНА НАЗАВЖДИ

Здавалося б, усе дуже природно — появилось декілька зморщок на чолі та біля очей, стала зів'ялою шкіра, опустилися куточки рота — і ми кажемо: літня жінка. Порідшало і побіліло волосся, згорблилася спина — і ми кажемо: старий.

А коли саме ця жінка стала раптом літньою, а цей чоловік перетворився на старого? Жодне сучасне найдосконаліше інструментальне чи біохімічне дослідження не може відповісти на це питання докладно.

Не всі старіють в одному віці. Не в один і той самий термін настає старість у різні епохи, у різних країнах. Чому? Мені здається, що старість настає тоді, коли ти починаєш її відчувати.

Ну, а якщо я її не відчуваю? Якщо я, як і в попередні роки, хочу гарно одягатися, бувати в культурних місцях, слухати гарну музику, люблю пожартувати, поплавати в морі, походити на лижах? Де ж тут старість? Однак, як же не визнати, що з роками людина змінюється зовнішньо? І ця невідповідність між зміною зовнішності і незмінним внутрішнім змістом — драма. Людина себе старою не вважає, а вважають оточуючі.

Виходить, що уявлення про старість так само, як уявлення про красу, добро, зло, — відносне. Воно залежить від генетичних, соціально-економічних, патологічних та багатьох інших факторів. Воля до життя, воля до діяльності чинить, здавалося б, неможливе можливим, саме вона здатна припиняти неминучі старечі процеси, змушує дихати інтенсивніше втрачаючи вже еластичність легені, повищує спадаючу з роками температуру тіла, посилює навіть згасаючі процеси обміну і психічну опірність.

Кволі ж душею і люди без ідеалів живуть менше, хворіють частіше та старіють раніше.

О. В.

Геній — це людина, яка вмє бачити світ трохи іншим.

Інтелігентність — це здатність у важку хвилину звертатися до моральних сил.

ДНІ ЛЕТЯТЬ

Втікають дні, літа минають,
Хвилини линуць дорогі,
І з обрію у нас зникають,
Немов далекі береги.

І забирають все з собою,
А ми лиш дивимось на все,
Як утікає за водою,
Як нас життя кудись несе.

Кудись несе, щоб не вернулись
Оці роки, часи сумні.
Та ми ще можемо озирнутись
На всі змарновані дні.

Сказати можемо: „Отче, Боже,
Блукав я довго, блудний син.
О, хто ж мені тепер допоможе
Вернуть змарновані часи?"

Не думай ти старе вертати.
Подумай лиш, як далі жить,
Як гріх тяжкий нам подолати,
І як старе життя лишить.

Нам треба Богові скоритись,
Забути все, чим світ живе,
Нам треба з Богом примиритись
І починать життя нове.

Усе Христові присвятити,
І в серці мати лиш Його,
Нам треба всім для Нього жити,
Для слави Господа свого.

О, любий друже, ти для світу
Свого життя більш не давай,
І в душу ти свою відкрити
Христа Спасителя приймай.

„Акорди Срібної Землі”

Заснування і будова Церкви

3.

ПАСТИРІ ТА УЧИТЕЛІ

Коли жили апостоли, то найближчими їхніми співпрацівниками були пророки. Це були особливо натхненні і глибоко начитані у Писаннях мужі, подібно до Варнави й Аполлоса.

Поруч з апостолами новозаповітні пророки займали слідуюче становище, як читаємо: „Прибули ж тими днями пророки від Єрусалиму до Антіохії... А в Антіохії, у тамошній Церкві були ці пророки... А Юда та Сила, самі будучи пророками... І ввійшли до господи благовісника Пилипа, одного з семи, і позосталися в нього. Він мав чотири панні дочки, що пророкували. І коли ми багато днів у них зоставались, то прибав із Юдеї якийсь пророк, Агав на ім'я” (Дії Ап. 11:27; 13:1; 15:32; 21:8-10).

Пророки були також у Церквах, далеких від Єрусалиму, в яких більша частина членів походила з інших народів. Так, наприклад, між іншими дарами благодаті Божої у Римській Церкві був і дар пророкування. „Коли пророцтво — то виконуй його в міру віри”, — пише ап. Павло (Рим. 12:6). У Коринтській Церкві були пророки. Говорячи про духовні дари, той же апостол пише: „Одному бо Духом дається

слово мудрости, а другому знання тим же Духом... а іншому роблення чуд, а іншому пророкування... про духовне пильнуйте, а найбільше — щоб пророкувати” (1 Кор. 12:8-10; 14:1). Очевидно, у Коринтській Церкві небагато було пророків.

Пророки були за часу апостолів. Але так як апостольство, виконавши свою місію, відходило до історії, то з ним відходило також і пророкування, як окрема духовна функція. У зв'язку з цим, для керування Церквою і виховання членів її, божественний її Голова, після апостолів і пророків, поставив у ній пастирів та учителів, які продовжували б установлений порядок. Апостоли знали про це. І не тільки знали вони про це, але й дбали, аби божественний план на майбутнє почав виконуватися ще за їхнього життя.

Хто ж такі пастирі?

У посланнях апостольських знаходиться слідуюче установлення:

1. „Бо Павло захотів поминути Ефес... А з Мілегу послав до Ефесу, і прикликав пресвітерів Церкви. І, як до нього вони прибули, він промовив до них: „Пильнуйте себе та всієї отари,

в якій Святий Дух вас поставив єпископами, щоб пасти Церкву Божу, яку власною кров'ю набув Він” (Дії Ап. 20:16-28).

2. „Чи хворіє хто з вас? Хай покличе пресвітерів Церкви, і над ним хай помоляться, намастивши його оливою в Господнє ім'я” (Яков. 5:14).

3. „Тож благаю між вами пресвітерів, співпресвітер та свідок Христових страждань, співучасник слави, що повинна з'явитись: пасіть стадо Боже, що у вас, наглядайте (по-грецьки: episkopountes — єпископуйте) не з примусу, але добровільно по-Божому” (1 Пет. 5:1-2).

4. „Павло й Тимофій, раби Христа Ісуса, до всіх святих у Христі Ісусі, що знаходяться в Филипах, з єпископами та дяконами” (Филип. 1:1).

5. „А єпископ має бути бездоганний, муж однієї дружини, тверезий, невинний, чесний, гостинний до приходнів, здібний навчати, не п'яниця, не заводіяка, але тихий, несварливий, не срібллюбєць, щоб добре рядив власним домом, що має дітей у слухняності з повною чесністю, — бо хто власним домом рядити не вмів, як він зможе пильнувати про Божу Церкву? — не новонавернений, щоб він не запишався, і не впав у ворожий осуд. Треба, щоб мав він і добре засвідчення від чужинців, щоб не впасти в догану та в сітку диявольську” (1 Тим. 3:2-7).

6. „Я для того тебе полишив був у Криті, щоб ти впорядкував недокінчене та пресвітерів настановив по містах, як тобі я звелів,

— коли хто бездоганний, муж єдиної дружини, має вірних дітей, андокорених за блуд або неслухняність. Бо єпископ мусить бути бездоганний, як Божий доморядник, не самолюбний, не гнівливий, не п'яниця, не заводіяка, не корисливий, але гостинний до приходнів, добролюбєць, поміркований, справедливий, побожний, стриманий, що тримається вірного слова згідно з наукою, щоб мав силу й навчати в здоровій науці, і переконувати противних” (Тит. 1:5-9).

З наведених місць із книг Нового Заповіту видно, що єпископ є тільки інша назва пресвітера, а пресвітер називається також єпископом. Зокрема це стверджується у Посланні до Тита.

Поруч з пресвітерами чи пастирями стояли ще учителі. Про учителів читаємо так:

1. „А в Антіохії, у тамошній Церкві були ці пророки та вчителі: Варнава й Семен, званий Ніген, і кірінеянин Луцій, і Манаїл, що був вигодуваний із тетрархом Іродом, та ще Савл” (Дії Ап. 13:1).

2. „Не багато хто ставайте, брати мої, учителями, знаючи, що більший осуд приймемо” (Яков. 3:1).

3. „А інших поставив Бог у Церкві по-перше — апостолами, по-друге — пророками, по-третє — учителями” (1 Кор. 12:28).

4. „І Він, отож, настановив одних за апостолів, одних за пророків, а тих за благовісників, а тих за пастирів та вчителів, щоб приготувати святих на діло служби

для збудування тіла Христового” (Ефес. 4:11-12).

Коли натхненних пророків з полум'яними проповідями не стало у Церквах, то місце їхнє зайняли учителі — служителі, які отримали від Бога дар слова, що мали міцну віру і глибоку мудрість у розумінні Слова Божого.

Однак, служіння вчителів не було необхідним для кожної Церкви. Учителі настановлялись у тих Церквах, де пресвітери мали

дар управління, але не могли навчати. А там, де пресвітери обдаровані були цими двома дарами, то не було потреби мати окремо вчителя.

Тому ап. Павло знайшов необхідним, аби кандидат на єпископа чи пресвітера, маючи відповідні кваліфікації для цього служіння, був також і „здібний навчати” чи „навчальним” (1 Тим. 3:2; 2 Тим. 2:24).

Г. І. Ш.

М. Ступницький

ВІРНІСТЬ БОГОВІ ТА ЙОГО СПРАВИ

“Бо без Мене нічого не можете чинити ви” (Іван. 15:5).

Діла Божі надзвичайно дивні та чудові. Кажучи про це просто, кожне звичайне діло Його, що проявляється довкола людини, та й у самій людині, є диво, над яким ми при звичаїлися зовсім не застановлятися.

Відкладемо такі речі, як функцію та механічність тілесної будови організму, а звернімо увагу на те звичайне, що є лише продуктом нашим, який називається „слово”, „мова”, або „писане слово”. Кожне вимовлене слово виходить з людини, з її середини, з серця. Воно проявляється в ній, вимовляється, а тоді і пишеться. Лише подумати, що було б, якби така сила людства, що заселює землю тепер, не мала дару мови? Що було б, якби людство не мог-

ло розмовляти між собою, ні писати і т. п.? Справді, світ був би зовсім інший, дикий, непривітний.

Писане слово належить до ділянки, яка називається літографія, письменство. Символи, або літери чи знаки, поміщуючи на якийсь матеріал, як камінь, метал, чи папір, з упорядкуванням у речення, передають думки одної людини другій, або багатьом іншим, які є здатні сприймати і розуміти написане, а відтак і діяти. Більше того, за допомогою словесного або мовного зв'язку людина може збуджувати людину до нових настроїв. За допомогою писаного слова ми маємо змогу відчитувати старі листи, книжки тих людей, які жили сот-

ні, а навіть і тисячі років перед нами. Вникаючи глибше в подробиці, ми доходимо до важливішої речі, яка справді є подиву гідною. Лише подумати про щось таке, як Біблія, Святе Письмо, яке справді чудово, через тисячоліття перетривавши, переходило від генерації до генерації у формі писаного слова, ставало, як і нині є, подібне до живої води, до цілющого ліку життя, що протягом усього свого часу несе так багато добра. Мільярди душ отримали, і тепер, дяка Богові, ще отримують безсмертя, вічне життя.

Крім того, завдяки Біблії, загально беручи, розцвіла дорогоцінна література, в якій знаходили і ще нині знаходять тисячі знедолених душ оновлення, уздоровлення, просвітлення. Біблія, а з нею те, що писалося про неї для вияснення Божої любови, дали початок поступові та розвиткові людської цивілізації. Вся євангельська література віддавна і досі, кожне її друковане слово становиться елементом, даним для людства, як необхідна річ для життя. До цього, можемо

сказати, елементу також, по волі Господній, був доданий і наш журнал „Віра й Наука”, який ось уже 20-ий рік служить нашому народові.

Я ще раз хочу попередні слова повторити тут, що Божі діла надзвичайно дивні та чудові. Що слово виходить із серця, то ми знаємо, але не знаємо, хто кладе його до серця. Як і чим ми його беремо та звідки апарат наш тілесний його замовляє? Господь єдино знає, і по своїй волі діє. Журнал також не через нас повстав, а це сталося за волею Господньою, ми ж, як люди, призначені, щоб це діло Боже виконувати, а виконуючи, не гордиться, ніби це ми незалежно робимо. Ми тішимося, дякуємо та славимо Бога за призначення. Він цю справу розпочав, і Він її довершить. А ті, що слухняно та жертвенно працюють, не залишаться без нагороди. Свята справа завжди є проста і легко зрозуміла, але не всі ставляться в простоті до неї, через що часто виникають труднощі. Ісус Христос попередив: „Бо без Мене нічого чинити не можете ви”.

БОГ ПОЛЮБИВ

Хтось запитав свого знайомого, чи часто він читає Біблію.

— Ні, — відповів той, — скажу відверто, не люблю я Бога.

— Так само було і зі мною, — заперечив перший, — але я довідався, що Бог полюбив мене.

СПОМИН ПРО ОДНУ КНИЖЕЧКУ

“Ти бо, Владико, надія моя, Господи, Ти охорона моя від юнацького віку мого! На Тебе оперся я був від народження, від утроби моєї матері — Ти охорона моя, в Тобі моя слава постійно!” (Псалом 71:5-6).

Як знаємо, книжки є тісно пов'язані з людьми, і коли б вони могли розказати про своє пережиття з читачами, то це були б дуже цікаві та повчальні історії. Є також і читачі такі, які мають свою власну специфічну історію, пов'язану з якоюсь прочитаною книжкою. Не одна прочитана з увагою книжка залишила свій міцний і тривалий слід у душі читача, і цей слід, мов той ясний проблиск у темну ніч, закарбувався на все життя. Тому-то добрі книжки ніколи не втрачають своєї вартості. Навіть тоді, коли у світі може бути зроблений великий науковий поступ, книжка, незалежно від її розміру, зо своїм добрим і будуючим змістом так і залишається завжди та сама. А добра книжка є та, що ушляхетнює людину і веде до кращих ідеалів, що не отруює душу людини ненавистю до ближнього свого, що допомагає людині жити щасливо на цій землі та справляє розумно до вічності. Те саме стосується і тієї книжечки, про яку буде тут мова.

Книжечка, про яку бажаю тут розповісти, невеличкого розміру, з десятьма образками на тему про стан людського серця, тобто змісту релігійного. Вона потрапила до моїх юначих рук і зроби-

ла такий великий вплив, що позостався на ціле моє життя. Мені було тоді, мабуть, десять років, а цій книжечці минуло двісті років. Це один із моїх ранніх споминів, що ясно зберігається у моїй пам'яті. Задум, щоб написати мій спомин, виник у березні 1973 року, коли я втретє отримав цю книжечку. Назва цієї книжечки — „Серце людини”. Чепурненько видана добірною українською мовою. Її я дуже шаную.

Теперішня повна назва цієї книжечки в українській мові: „Серце людини: храм Бога або осідок диявола”. Раніше ж заголовок її був зовсім інший, а саме: „Духовне дзеркало звичаїв, у яке може приглянутися кожна християнська людина, що прагне спасіння, бажає розпізнати стан своєї душі та силкується урядити своє життя за ним”.

Найперше була написана вона у французькій мові, потім перекладена на німецьку мову і видана у Вюрцбурзі, Німеччина, в 1732 році. А від того часу її стали перекладати на різні мови світу.

Український переклад цієї книжечки було зроблено з сербської мови, а вийшла вона накладом „Домашнього Приятеля” у Скрантоні, ЗСА, в 1907 році.

Другий раз книжечку „Серце людини” видало видавництво „Компас” у Лодзі, Польща, приблизно в роках 1924 - 1926.

У 1948 році, під час мого перебування в Німеччині одна така книжечка вдруге потрапила до моїх рук. Стільки про книжечку.

Внутрішній стан людини, серце якої навертається до Христа і наповнюється Духом Святим.

Третій раз книжечку „Серце людини” було видано у видавництві „Божого слова” у Саскатуні, Канада, в 1961 році.

А тепер перейду до мого спомину.

Я дуже рано в моєму житті почав читати та шанувати книжки.

Коли зауважив мій батько, що я маю замилювання до книжок, то почав більше приділяти своєї уваги до мене та заохочувати мене до науки. Найперше я перечитав усі ті книжки, що були в нашій бібліотеці, а потім брав я книжки у свого дядька. А коли вже перечитав і ті книжки, тоді почав приносити мені свої книжки наш священник, який часто приходив до нас. Так про мою любов до книжок знали всі у школі, знали і всі люди.

Пригадую, що з-поміж усіх читаних мною книжок, найбільше мене цікавили книжки релігійного змісту. Я шукав у них глибокого змісту.

Через два огороди від нашої хати жила собі одна родина. Сам господар був високого росту, гарний на вроду, а тиха і лагідна вдача, зокрема його працьовитість і побожність, знані були всім людям, і за це його шанували та любили. З цією родиною ми дуже добре дружили, як і належить з добрими сусідами, а тому господар був одним із шанованих друзів батька та й усіх нас. Він не купив і не пив жодного алкогольного напою, а любив читати книжки, і то переважно релігійного змісту.

Одного разу він приніс мені книжечку „Серце людини”, щоб я її також прочитав, бо він знав уже, що я люблю читати такі побожні книжки. Мій батько про це зразу нічого не знав, але почав приглядатися до мене, що то я таке поважне читаю, що аж сам споважнів. І він попросив мене, щоб я йому цю книжечку пока-

зав. Переглянувши книжечку, він віддав мені її назад та при цьому зауважив, чи часом не є вона для мене трудною до зрозуміння. Пригадую, що цю книжечку мій батько також прочитав для себе, потім читав її вголос іншим людям, а так як до нас приходило багато людей, то він казав і мені, щоб цю книжечку читати іншим людям, що я дуже радо виконував.

Отже, цю книжечку я перечитав декілька разів, і кожного разу, коли я її читав, вона все більше і більше справляла на мене враження та полонила мою душу. Мене одне дивувало: чому інші книжки на мене так не впливали, навіть і релігійного змісту?

Зміст цієї маленької книжечки приводив мене до святого та чистого думання, а також і віддаляв від усього нечистого. Можливо, як казав мій батько до мене, що я не розумів тоді всієї глибини змісту цієї книжечки, але на мене найбільше допоміжно впливало те, що було намальоване на тих образках, що, звичайно, краще впливає і діє на уяву дитячого та юначого життя. Я в той час переживав одну важливу проблему у моєму житті, а тому такого духовного змісту книжечка дуже ставала у великій пригоді.

Як пригадую, на мене найбільше впливали два образки — восьмий і десятий. На восьмому мене тривожило те, щоб мені не вмерти у такому стані, як той грішник, за яким прийшов сам сатана, щоб забрати його душу до пекла, і щоб я також не почув це жакливе речення: „Іди від Ме-

не, проклятий, у вогонь вічний!” Зате, о, як хотілося мені бути таким щасливцем, як показано на образку десятому, щоб і за мою душею прийшов сам ангел Божий, і щоб я почув від Бога ці приємні слова: „Увійди, вірний слуго, в мою радість!”

Одного разу я оповів про цю книжечку моєму шкільному другові, який з мене тільки поглузував, а коли я йому почав з тієї книжечки щось читати, то він іронічно усміхнувся і сказав, що я стаю досить святим. Пізніше мій батько заборонив мені з ним ближче дружити, а його батькові сказав, що його син буде колись пустою людиною, бо тепер не бажає застановлятися поважно над тим, що є святе і прекрасне у житті тієї людини, яка вірить у Бога. Слова мого батька — справдилися. Тому сміливо можу повторити слова Божі: „нахил людського серця лихий від віку його молодого” (Бут. 8:21). Полюбив горілку — та й помер від неї.

Наші життєві дороги з моїм шкільним другом розійшлися дуже різко. Мене зміст тієї маленької книжечки натхнув і скерував на добру дорогу, побуджуючи мене до чистого життя, щоб мені шукати спасіння для моєї душі тільки у Христі Ісусі, та щоб розпізнавати самого себе і свою душу. Але так, на превеликий жаль,

не сталося з моїм колишнім другом.

Його дуже турбувало те, що було зображене вже на першому образку, де мова про сім головних гріхів, що представлені сімома звірятами. Він, напевно, як і я в той час, не міг зрозуміти тієї глибини у порівняльних зображеннях гріхів, але глузувати та противитися вже міг, а це, власне, і показує дійсний стан *лихого нахилу* у молодечому серці.

Закінчуючи мій спомин, я щиро вдячний Господеві за сусіда, який приніс мені цю книжечку, що супроводила мене у молодому житті аж до прийняття Спасителя Ісуса Христа до мого серця.

Книжечку цю раджу і тепер масово поширювати, бо зміст її не змінився, щоб помагати зболілим душам шукати спасіння, а серце людини ще і тепер не є кращим, або, можливо, ще й гіршим, як це було за часів моєї молодости.

О, яка ж це велика різниця тепер, коли я читаю ці рядки у цій маленькій книжечці та дивлюся на ці образки! Тепер у моїй душі є повний спокій перед вічністю, бо я знаю, Хто спас мене від моїх гріхів, — а це Спаситель Ісус Христос, Якому слава і подяка навіки!

Люди без Бога — сироти, з Богом — улюблені діти. Нехай не забрудниться ніколи неправдою ваша душа. Навчіть вашу душу не тільки сприймати, але і вбирати до себе все гарне.

ДВІ ДОРОГИ

„Широка дорога, що веде до погибелі, — і нею багато хто ходять... і вузька та дорога, що веде до життя, — і мало таких, що знаходять її” (Матв. 7:13-14).

Ті святі слова сказав наш Господь, коли приходив на землю, щоб повернути людство до Бога, до покаяння, на правдиву Божу вузьку дорогу, аби люди жили за волею Божою і були щасливі на землі й у вічності.

На жаль, більшість людства йде не Божою вузькою дорогою, а своєю широкою, і тому тяжко страждає та гине. І сам я не мало страждав, коли йшов широкою дорогою, і не раз бачив, як на мене чигала загибель. Тоді почав я читати і досліджувати Святе Письмо, навернувся до Спасителя, покаявся у своїх гріхах, і Господь наділив мене новим, щасливим життям.

Після пізнання мого Господа я став кликати інших людей до Христа, на вузьку Божу дорогу. Відвідував людей по домах, у госпіталах, у в'язницях, роздавав Біблії, Нові Заповіти, духовну літературу. Відвідував регулярно Богослуження і бачив радісні навернення до Господа людей, тяжко обтяжених різними гріхами. Розповів коротко про деякі з них.

В одній родині чоловік опустився так, що став п'яницею. Втратив працю, а тоді почав красти, щоб було за що купити горілку. Жінка і малі діти сиділи голодні та холодні, а до того він

так знущався над своєю нещасною жінкою, що вона тижнями лежала в ліжку. В домі було, наче в пеклі. Однієї ночі його зловили на крадіжці і посадили до в'язниці.

І — чудо! Я передав йому Біблію, він став пильно її читати, очі його відкрились, він покаявся і повернувся додому новою людиною.

У домі запанував мир. Любов Божа огорнула всю родину. Щастя завітало до них і життя перетворилось на благословенний Божий рай.

Інший злочинець, що сидів у в'язниці, так само навернувся через читання Святого Письма, що йому я передав. Він так полубив Бога, що не розлучався з Його Святим Словом, і часто плакав та жалкував, що через гріх зруйнував життя своєї родини та змарнував свої найкращі роки.

Бачив також не один випадок, як люди загинули, не побажавши прийняти до свого життя Христа Спасителя.

Одного разу, по закінченні літературного вечора, підійшла до мене літня жінка і зо смутком сказала: „О, якби ви знали, яке в мене горе!”

„Що ж у вас сталося?” — запитав я.

„Я вчора мого рідного сина посадила до в'язниці. Ми розвелися з чоловіком, і наш хлопець потрапив до поганої компанії, став пити, а тоді приймати наркотики.

Ми багато грошей витратили на його лікування, але нічого не могло. І ось вчора я віддала його до в'язниці, щоб врятувати його від алкоголю і наркотиків”.

„Я не знаю, — відповів я, — чи врятує його в'язниця, але коли він звернеться до Небесного Лікаря, нашого Господа і Спасителя, то уздоровиться від усіх злих нахилів. Дайте мені адресу вашого сина, я відвідаю його, побесіду з ним, дам йому Слово Боже, що оповідає про Спасителя і дорогу спасіння. Приходьте самі до церкви, де будемо благодіти Господа за вас та вашого сина”.

Наше здоров'я

ЛІКУВАННЯ БЕЗ ЛІКІВ

В організмі людини заплановано чималі резерви протидії негативному впливові зовнішнього середовища. Але в сучасних умовах життя, коли технічний прогрес вивільнив більшість з нас від складного фізичного навантаження (навіть ходіння зведено до мінімуму), ці життєздатні можливості надзвичайно мало використовуються і від того знижуються.

Лікарі тепер нерідко констатують: людина начебто цілком здорова, але в неї розвинулось „безсилля м'язів”, знижена терморегуляція організму, послаблена реакція на недостачу вітамінів тощо. І одержує пацієнт рецепт, в якому виписано добрий десяток ліків.

Тим часом дія медикаментів обмежена, а інколи вони навіть викликають негативні явища. На зміну квалості приходять хвороба як результат неповноцінної роботи компенсаторних механізмів організму людини.

Вона дала мені не той номер телефону і не прийшла до церкви. Через якийсь час я почув, що син її у в'язниці покінчив життя самогубством.

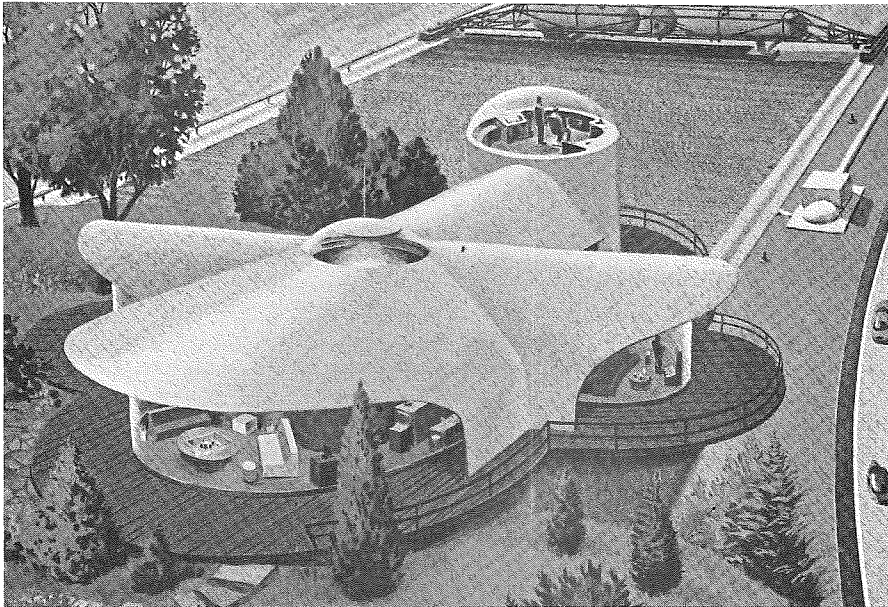
Ворог добра, диявол, навчає людей робити гріх і жити без Бога, а тоді провадить широкою дорогою до загибелі.

А Однороджений Син Божий Ісус Христос прийшов на землю, щоб допомогти людям стати на Божу дорогу, аби вони були щасливими. Ще досі чується голос Його проповіді: „Покайтеся, і віруйте в Євангелію!” (Марк. 1: 15).

Вчені зацікавились: а чи не можна піти іншим шляхом? Без фармакологічних засобів мобілізувати внутрішні резерви, підняти їх і активізувати?

Уже перші широко поставлені експерименти принесли добрі результати. „Безсилля м'язів” усувається їх регулярним постійним тренуванням. Індивідуально підібрані комплекси фізичних вправ дають змогу не лише подолати хворобу, яка уразила людину в даний момент, а й зберегти надалі готовність організму до боротьби з іншими захворюваннями. Такий метод лікування природний для організму, діє постійно і не дає шкідливих наслідків. Завдання сучасної медицини полягає в тому, щоб допомогти кожному піднести функціональні можливості організму на рівень, що гарантує безпеку в будь-якій, так би мовити, конфліктній ситуації.

А. М.

1. Плани американських фермерів. 2. Сучасність в Ефіопії.

У світі цікавого

ЛІКИ, ЗАПОЗИЧЕНІ У ТВАРИН

Багато людей у світі споживають каву. Але мало кому спадає на думку, що першими "відкрили" її чудодійні тонізуючі властивості... дикі кози Ефіопії.

Якось пастухи помітили, що по дорозі на ночівлю тварини залюбки об'їдають ягоди якихось рослин, а уночі, замість того щоб спати, вистрибують та ганяють наввипередки. На смак ці плоди виявилися гіркими. Потім з'ясувалося, що той, хто їх покуштує, не відчуває втоми після важкого робочого дня. Про дивні ягоди пішла слава по країні, а мандрівники поширили її по планеті. Так увійшов у життя людей цей чудовий напій — кава.

Цікаве відкриття зробили й мисливці Далекого Сходу. Спостерігаючи за оленями, які восени готуються до двобою, вони звернули увагу, як пожадливо тварини їдять листя та гілочки якоїсь рослини. Спробували і собі пожувати листки,

а дехто випив навару з них. Висновок був несподіваний: речовини, що їх містила рослина, не тільки знімали втому, а й додавали енергії та бадьорости.

Це була левзея, ліки з якої тепер широко використовують у медицині.

Ліки від виснажливої хвороби — малярії "подарували" людям теж звірі. Індійці, які жили на східних схилах Андів, примітили, що деякі дерева подряпані кігтями пуми. Простеживши за поведінкою тварин, вони встановили — хижак не просто гострив пазури об стовбур, а ще й гриз кору. На смак ця кора була дуже гіркою, але настій виявився надзвичайно цілющим для хворих... на малярію. Цим зацікавилися місцеві лікарі, а згодом новий засіб боротьби з тяжкою недугою перейняли європейці. Відтоді хінне дерево врятувало життя мільйонам людей.

Т. Ц.

Слово історії

КАРЛИКОВА КРАЇНА САН-МАРИНО

Найдавніша держава в Європі — Сан-Маріно — міститься на Апеннінському півострові. Довжина кордону з Італією — 38 кілометрів; з цією країною у Сан-Маріно найміцніші економічні та політичні зв'язки.

Населення розмовляє італійською мовою. Релігія — католицька.

Площа Сан-Маріно дорівнює 61 квадратному кілометру. В адміністративному відношенні країна складається з 12 ок-

ругів. Населення — 20 тисяч чоловік. Крім того, близько 20 тисяч проживає за межами країни. Столиця республіки розмістилася на горі Тігано і налічує 4,5 тисячі чоловік.

Регулярної армії в республіці немає. Є лише 75 волонтерів, які двічі на рік одягають військову амуніцію і проходять по центральній вулиці столиці.

Країна додержується нейтралітету. У квітні 1966 року Сан-Маріно стала 77-ю

країною, що підписала угоду про неза-
стосування ядерної зброї. Ще у 1862
році республіка уклала Договір про
дружбу і добросусідство з Італією, який
весь час поновлюється. В країні діє кон-
ституція ("Статут"), схвалена Великою
Генеральною радою 8 жовтня 1600 року.
Верховна влада належить Великій Гене-
ральній раді. Функції голови держави
виконують два капітани-регенти.

Уряд республіки формується строком
на п'ять років.

Основне заняття жителів цієї парла-
ментської республіки — сільське госпо-

дарство. Щороку в країні збирають 50
тисяч центнерів зерна, тут розвинуте ре-
місництво, текстильна і харчова проми-
словість, добувають сірку.

Республіка одержує від Італії субсидію
в розмірі два мільярди лір щорічно, як
компенсацію за відмову від права мати
свою радіостанцію, випускати власні гро-
ші, виробляти винний спирт, вирощувати
тютюн. У Сан-Маріно та Італії спільна
митна і поштова служби. Одну третину
річного прибутку республіки становить
випуск поштових марок. Щороку країну
відвідують більш як 2 мільйона туристів.

ЗВІДУСІЛЬ

● У більшості країн Європи початок
Нового Року стали рахувати від 1 січня
лише з 1731 року, у Франції — з 1564
року.

● За останні півтора десяти років на-
селення Землі збільшилося понад один
мільярд чоловік, тобто на одну третю.
Відомо більше двох тисяч різних наро-
дів — від дрібних племен, в яких нара-
ховуються лише сотні чоловік, і до ве-
ликих етносів — по 100 мільйонів і біль-
ше чоловік кожен.

● Кожного року смерть забирає в се-
редньому 50 мільйонів людей, тобто
136 986 чоловік кожного дня, 5 707 —
кожної години, 95 — кожної хвилини.
Тільки 6 чоловік із 100 доживають до 65
років, і тільки 1 із 500 доживає до 80
років.

● Виразка шлунка належить до захво-
рювань ХХ віку. В самій тільки Америці
нараховують 3 500 000 хворих на вираз-
кову хворобу шлунка і дванадцятипалої
кишки.

● Румунський уряд запровадив офіцій-
не обмеження на споживання хліба. Про-
тягом року на кожного румуна видава-
тиметься 330 фунтів пшениці і 66 фунтів
кукурудзи. Годування хлібом худоби бу-
де вважатися кримінальним злочином.

● За повідомленням преси, бразиль-
ський учений Орландо Вілас виявив у
джунглях біля гори Шіпінг в Гвіані шість
нових груп людей незвичайно високого
росту і великої фізичної сили. Спроби
його групи нав'язати контакт із велет-
нями закінчились безуспішно.

● Перший монетний двір було заснова-
но у Стародавньому Римі при храмі
Юнони-Монети, звідси і назва — моне-
ти. На Русі перші монети власного кар-
бування з'явилися у Х віці.

● За статистичними даними ООН, на-
селення Африки зростає набагато швид-
ше, ніж виробництво продуктів харчу-
вання. Уже тепер деякі африканські кра-
їни живуть в основному за рахунок до-
помоги головним чином Америки.

НОВІ ВИДАННЯ

Ч. К. Райрі. „Рівновага християнського життя“. Накла-
дом Української Євангельсько-Баптистської Конференції
Західної Канади. Вінніпег — Едмонтон, 1981. Переклав з
англійської мови паст. Л. М. Коровник. Сторінок — 202.
Ціна — 6.00 доларів.

Книжка глибокого духовного і практичного змісту.
У передмові зазначено: „Зміст цієї книжки особливо оці-
нять ті, які розуміють процес духовного життя так, як на-
вчас апостольська порада: „Щоб зростали в благодаті й
пізнанні Господа нашого Спасителя Ісуса Христа” (2 Пет.
3:18).

Як вона служить покажчиком практичного духовного
угрунтування в житті християн в оригіналі, так може слу-
жити і серед християн нашого народу в перекладі.

Виписувати по адресі: UEBC of Western Canada Pub-
lishers, P.O. Box 1865, Winnipeg, Man., R3C 3R1, Canada.

Михайло Подворняк. „Вітер з Волині“. Накладом То-
варства „Волинь”. Вінніпег, 1981. Сторінок — 242. Ціна
у звичайній оправі — 10.00 дол., у полотняній оправі —
12.00 доларів.

Спомини подій з років 1939 - 1944. „Ці спомини, — ци-
туємо з Передмови, — написав автор патріотичної любови
до своєї нічим незаступимої Батьківщини, до її народу, до
правди, до Бога”. Це плач над долею України в її важкі
часи воєнного лихоліття, подібно до відомої книги „Плач
Єремії”.

Виписувати по адресі: Research Institute of Wolyn, P.O.
Box 606, Winnipeg, Man., R3C 2K3, Canada.

І. Угрин. „Особливі дії в мальовничій Галичині“. Нью-
Йорк — Торонто, 1980. Сторінок — 123. Ціна — 4.00 долари.

Правдиві, просякнуті християнською сердечністю опо-
відання про поширення Святої Христової Євангелії в Га-
личині у першій половині нашого сторіччя та притаманне
нашому народові шукання Божої правди.

Виписувати по адресі: Rev. John Ohryn, 442 — 53rd St.,
Brooklyn, N.Y., 11220, U.S.A.

*Чи Ви вже вислали передплату на Ваш журнал
„Віра й Наука”?*